

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

58-2

BRNO 2017

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 58
Volume 58

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Azu design, s. r. o.
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce	Stříbrný prsten s kuželovitým butonem zdobený granulací, 9. století. Mikulčice, 3. kostel, hrob 454 (obr. 12, str. 41).
Cover Photography	The silver ring with conical button decorated with granulation, 9 th century. Mikulčice, 3 rd church, grave no. 454 (fig. 12, pg. no. 41).
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2017
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2017 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Od března 2015 do jara 2016 probíhala v Jedovnici rekonstrukce splaškové kanalizace. Výkopy na katastrálním území Jedovnic se soustředily mimo jiné do prostoru Havlíčkova náměstí, kde byla geologická a půdní situace velice pestrá a z hlediska archeologie značně komplikovaná.

V JZ části náměstí se nejčastěji pod konstrukční vrstvou vozovky nacházel rezavě šedý jíl značně promíšený kameny. Ve spodní části profilu byl identifikován pouze šedý nebo žlutý jíl místy vyplněný organickým materiálem (drobné větve, části rostlin). V tomto prostoru nebyl identifikován žádný doklad aktivit starší než 20. století.

Situace ve střední části náměstí byla rozdílná. Původní středověké aktivity zde byly převrstveny mocnými vrstvami z novověku a následně intenzivními zásahy v nedávné minulosti. V podmínkách záchranného výzkumu liniové stavby je velice nesnadné interpretovat nálezové kontexty beze vztahu k dalším možným strukturám v blízkém okolí. Dokumentaci také velice znesnadňoval fakt, že většina prací byla prováděna v linii původního výkopu kanalizace. Bylo lokalizováno několik keramických fragmentů, které je možné datovat do období novověku. Z hlediska stratigrafie však toto pozorování nenabízelo mnoho informací, pestré směsice vrstev tedy byly dokumentovány pouze fotograficky. Archeologický objekt ve smyslu zahloubené struktury zde identifikován nebyl.

To se podařilo až v SV části náměstí před úřadem městyse, kde byly lokalizovány objekty 500 a 501 datovatelné rámcově do průběhu novověku. Objekt 500 obsahoval také keramický materiál ze 13. století, s největší pravděpodobností se však jedná o intruzi. Statigrafická situace zde byla tvořena tmavou humusovitou vrstvou (K 100), pod kterou bylo možné často identifikovat původní zpevněný štětový povrch náměstí (K 102), následovala světle hnědá jílovitá hlína vyplněná značným množstvím kamení (K 103) a ve spodní části profilu potom žluté jílovité podloží (K 101). K povaze objektů 500 a 501 není možné uvést nic konkrétního. Jejich vznik může klidně souviset i se zemními pracemi prováděnými v průběhu 19. a 20. století. Získaný materiál tuto možnost nevylučuje. Zpřesnění mapování těchto aktivit vyžaduje větší pozornost při dalších stavebních akcích, které by mohly přinést také větší spektrum struktur a nálezů.

Zbýlé zemní práce byly prováděny buď v břidlicovém skalním masivu (prostor ČOV, ulice K Propadání a ulice Kostelní), porušovaly intaktní hlinito-jílovité podloží (ulice Jiráskova) nebo se nacházely v zásypu komunálního odpadu z období 60. a 70. let 20. století (prostor kolem rybníka Dýmák).

Richard Bíško, Ivan Čížmář, Josef Pleh

Resumé

Jedovnice (Jedovnice Cadastre, Blansko District), Havlíčkovo náměstí. During archaeological rescue research the late medieval and early modern times layers were identified.

JINAČOVICE (OKR. BRNO-VENKOV)

Intravilán (parc. č. 495). Vrcholný středověk. Kulturní vrstva. Záchranný výzkum.

Lokalizace: v ploše mezi body S–JTSK X=–603152 Y=–1152166, X=–603151 Y=–1152155, X=–603201 Y=–1152141 a X=–603203 Y=–1152154.

Během hloubení základových pasů rodinného domu a výkopu inženýrských sítí (říjen 2015 – srpen 2016) byla narušena vrcholně středověká kulturní vrstva (14.–15. století).

Z hlediska dochování se spíše jedná o fragment vrstvy a navíc značně promíšený s podloží a dalšími půdními horizonty (zachycená délka cca 4,5 m, šířka min. 0,5 m a mocnost min. 0,2 m). Kulturní vrstva neobsahovala téměř žádný archeologický materiál. Byla získána část tuhované výdutě zařaditelná obecně do období vrcholného středověku.

Získané informace mají výpovědní hodnotu především ve vztahu k dalším potencionálním výzkumům v blízkém okolí. Doklady hmotné kultury vrcholně středověkých aktivit nebyly prozatím v intravilánu obce Jinačovice příliš sledovány.

Richard Bíško, Michal Přichystal

Resumé

Jinačovice (Jinačovice Cadastre, Brno-venkov District), Village area. During archaeological rescue research the medieval cultural layer was found.

KOBYLNICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Rybníky“ (parc. č. 751/10). Středověk, novověk. Meliorace, mlýnský náhon. Záchranný výzkum.

Při zahlubování rybníku (okolí bodu WGS-84: 49.1339550N, 16.7290817E) v jihozápadní části obce byly zaznamenány rovněž dva středověké a novověké objekty. Jednalo se s velkou pravděpodobností o me-

liorační žlab datovaný keramikou do 13.–15. století a bývalý náhon k sokolnickému mlýnu z 16.–18. století.

Petr Kos

Resumé

Kobylnice (Bez. Brno-venkov), „Rybníky“. Mittelalter, Neuzeit. Rigole, Mühlgraben. Rettungsgrabung.

KOBYLNICE (OKR. BRNO-VENKOV)

Ulice Uzavřená. Raný středověk; 2. světová válka. Pohřebiště; vojenský zákop. Záchranný výzkum.

Lokalizace: v ploše mezi body S – JTSK X=–589653 Y=–1168505, X=–589636 Y=–1168507, X=–589632 Y=–1168476 a X=–589651 Y=–1168475.

Během stavby rodinného domu (březen 2015) a souvisejícího výkopu pro inženýrské sítě (leden 2016) bylo objeveno celkem 6 raně středověkých hrobů, blíže nespécifikovatelný pravěký sídlištní objekt a vojenské okopy pravděpodobně z období 2. světové války.

Vzhledem k povaze některých zemních prací (liniová stavba kanalizace) došlo bohužel k narušení celkem 3 hrobů zemním strojem a dokumentovány tedy byly buď pouze profily objektů, nebo jako neúplné. U jednoho hrobu byla zachycena pouze jeho rohová část, zařazení tedy není jisté. Nicméně povaha nalezené situace tomu plně odpovídá.

Ve zbylých dvou hrobových kontextech byl pohřben vždy 1 jedinec v natažené poloze na zádech, téměř bez jakýchkoliv milodarů (železné nožíky u boku a keramický korálek). U těchto hrobů byl také identifikován výklenek, kam byl mrtvý jedinec uložen. Při okraji výklenku bylo možné pozorovat pozůstatky dřeva (rakve, nebo výdřevy hrobu).

Zjištěné hroby spadají svým chudým inventářem, pozicí koster a konstrukčním typem hrobové jámy do mladohradištního období (10.–12. století).

Pravěký objekt patrně sídlištního charakteru byl zachycen při okraji stavby, nebyl tedy exkavován v celé ploše. Ve výplni bylo nalezeno pouze několik zlomků keramiky.

Vojenský okop tvaru písmene L se nacházel přibližně ve středu stavby a byl relativně mělký (0,15 m pod úroveň podloží). Funkce a staří objektu byla interpretována mimo jiné na základě nálezů několika nábojnic.

Richard Bíško, Jiří Kala, Dana Vitulová,
Ivan Čižmář

Resumé

Kobylnice u Brna (Kobylnice u Brna Cadastre, Brno-venkov District), Uzavřená Straže. During archaeological rescue research early medieval burial ground and WWII defensive foxhole were discovered.

KRALICE NA HANÉ (OKR. PROSTĚJOV)

„Kralický háj“, parc. č. 350/95. Mladší doba hradištní, vrcholný středověk. Sídliště (zaniklá středověká ves Rakousky). Záchranný výzkum.

Ve dnech 21. června až 10. listopadu 2016 probíhal záchranný archeologický výzkum vyvolaný akcí „Rozšíření výrobního areálu společnosti Žaluzie NEVA, k. ú. Kralice na Hané, okr. Prostějov – etapa 2016“. Terénní odkryvy (ZM ČR 1:10 000, list 24-24-13, polygon s body o souřadnicích 149:359, 164:357, 164:361 a 150:363) opětovně poukázaly na nebývale intenzivní osídlení prostoru tzv. „Kralického háje“ a tedy dnešní Průmyslové zóny města Prostějova (cf. např. Šmíd a kol. 2013, k postlineárnímu osídlení místa spec. 99–107). Zachyceny byly aktivity lidu kultury s lineární keramikou, kultury s moravskou malovanou keramikou, jordanovské kultury, lužické kultury, platěnické kultury (cf. příslušné oddíly tohoto čísla) a v neposlední řadě též raného a vrcholného středověku. Za nejpřínosnější můžeme považovat kolekci nálezů reprezentujících pokročilou mladší dobu hradištní a souvisejících nepochybně s vlastními počátky později velmi významné a koncem 15. století „cíleně“ zaniklé středověké vsi Rakousky (naposledy Fojtík 2015; zde úplná literatura k tématu).

Pavel Fojtík

Literatura

Fojtík, P. 2015: Cášský keramický roh ze zaniklé středověké vsi na k. ú. Kralice na Hané, okr. Prostějov, střední Morava. *Archeologické rozhledy* 67(1), 287–298.

Šmíd, M. a kol. 2013: *Kralice na Hané. Birituální pohřebiště kultury s lineární keramikou*. Archeologické památky střední Moravy 20. Olomouc: Archeologické centrum.

Resumé

Kralice na Hané (Bez. Prostějov), „Kralický háj“, Parz. Nr. 350/95. Frühmittelalter, Hochmittelalter. Siedlung (Dorfwüstung Rakousky). Rettungsgrabung.